

ENVIROMESTO
2019

SÚŤAŽ
MIEST
SLOVENSKA

Pozývame vás

*spoznať súťaž ENVIROMESTO,
zapojiť sa do nej a zvíťaziť.*

SAŽP

Vážení priatelia životného prostredia,

všetci máme príležitosť a zodpovednosť formovať budúcnosť našich miest, meniť spôsob urbanizácie a najmä vzťah k prírodným prvkom prostredia, plne využiť príležitosti, ktoré prinášajú výhody vyplývajúce z mestského spôsobu života vrátane inkluzívneho hospodárskeho rastu, sociálneho a kultúrneho rozvoja a sústrediť sa na zabezpečenie lepšej kvality a ochrany životného prostredia.

Požiadavky obyvateľov: „... chceme viac zelene, ...čistejší vzduch, ...menej odpadu, ...čisté rieky, ... čistejšie energie“ rieši samospráva každého mesta. Patria ku kľúčovým prioritám pre zabezpečenie kvality života mestského obyvateľstva. Prax potvrdzuje, že samosprávy miest v spolupráci s odborníkmi a občianskymi združeniami vedia rýchlo a účinne zasiahnuť v najviac zraniteľných oblastiach environmentu. A práve preto súťaž ENVIROMESTO predstavuje výsledky operatívnych a kreatívne pozitívnych zásahov, ku ktorým pristúpili samosprávy súťažiacich miest.

Každé mesto je jedinečné, každé má svoje skúsenosti, ktorými môže inšpirovať iných. Pozývam všetky mestá Slovenska prijať výzvu a zabojsovať o titul ENVIROMESTO 2021 v treťom ročníku súťaže v mene Slovenskej agentúry životného prostredia, ktorá organizuje a zabezpečuje priebeh súťaže.

*Doc. RNDr. Juraj Bebej, CSc.,
riaditeľ sekcie environmentalistiky SAŽP*

O súťaži ENVIROMESTO

Súťaž ENVIROMESTO vyhlasuje Ministerstvo životného prostredia SR pre všetky mestá Slovenska pod záštitou ministra životného prostredia.

Cieľom súťaže je zviditeľniť samosprávy, ktoré kreatívne, veľkoryso a vizionársky zabezpečujú dobrú kvalitu životného prostredia v svojom meste; oceniť a podporiť mestské samosprávy, ktoré naplňajú svoje záväzky voči obyvateľom a realizujú pozoruhodné projekty v prospech životného prostredia.

Súťaž organizuje, jej priebeh a slávnostné vyhodnotenie zabezpečuje Slovenská agentúra životného prostredia od roku 2017 v nepárnych rokoch.

Podrobne o súťaži informuje stránka www.sazp.sk/enviromesto

Dvoch ročníkov súťaže (2017 a 2019) sa zúčastnilo 25 zo 141 miest Slovenska, tri mestá (Kežmarok, Nitra, Žilina) súťažili v oboch ročníkoch. Zástupcovia miest zhodne skonštatovali, že súťaž ENVIROMESTO je cennou spätnou väzbou ich práce a úsilia v prospech životného prostredia v ich mestách. Je tiež úspechom, ocenením a povzbudením, že má zmysel investovať najmä do vzdelávania obyvateľov v tejto oblasti a zmysluplne využiť ľudské úsilie, vedomosti aj financie.

Aktivita je realizovaná v rámci národného projektu

Zlepšovanie informovanosti a poskytovanie poradenstva v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia na Slovensku.

Projekt je spolufinancovaný z Kohézneho fondu v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia.

PREDMET SÚŤAŽE: ENVIROMESTO 2019

A. PRECHOD NA ZELENÉ A OBEHOVÉ HOSPODÁRSTVO

Mestá deklarovali návrat produktov späť do hospodárstva, ich využitie vo výrobnom cykle formou druhotných surovín a uplatňovanie princípov zeleného verejného obstarávania.

B. OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY, ZELENÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Mestá predložili projekty a realizácie, ktoré chránia prírodné štruktúry (napr. parky), zveľaďujú krajinu mesta zeleňou, vodnými plochami a vytvárajú nové poloprírodné štruktúry.

C. OCHRANA OVZDUŠIA

Mestá prezentovali jedinečné riešenia a opatrenia zamerané na zlepšenie kvality ovzdušia, ktoré mesto zrealizovalo alebo podporovalo.

D. ADAPTÁCIA A ZMIERŇOVANIE DOPADOV ZMENY KLÍMY

Mestá predstavili zrealizované projekty na zmiernenie dôsledkov zmeny klímy, ich vzájomnú súvislosť a spolupôsobenie adaptačných opatrení v mestskej krajine na obyvateľov.

V rámci súťažných oblastí A, B, C, D boli hodnotené nasledovné kategórie:

1. **Aktívna samospráva** – schopnosť samosprávy koordinovať spoluprácu smerujúcu k zlepšeniu environmentu
2. **Originálna aktivita** – predstavenie zrealizovaných jednoduchých aktivít s účasťou verejnosti
3. **Trvalé opatrenie** – zrealizované projekty s dlhodobým dopadom na životné prostredie

HODNOTENIE SÚŤAŽE ČLENMI HODNOTIACEJ KOMISIE

Predseda komisie **Csontos-Šimoňáková Zlatica, Mgr.**, Ministerstvo životného prostredia SR

Hodnotitelia oblasť A

Lenčేశová Slavka, Ing.
Maleš Ivana, Mgr.
Vilínová Alena, Ing.
Kalmanová Jarmila, Ing.

Združenie miest a obcí Slovenska
Inštitút cirkulárnej ekonomiky, o. z.
Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja
Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja

Hodnotitelia oblasť B

Horanská Erika, Ing. arch.
Belčáková Ingrid, doc. RNDr., PhD.
Kovács Oliver, Ing.
Pätoprstá Elena, Ing. arch. Mgr. Art.

Ministerstvo dopravy a výstavby SR
Technická univerzita Zvolen
Úrad Košického samosprávneho kraja
Úrad Bratislavského samosprávneho kraja

Hodnotitelia oblasť C

Matejovičová Jana, Mgr.
Đurčanská Daniela, Doc. Ing., CSc.
Hric Jaroslav, Ing.
Pavlík Ján, Ing., PhD.

Slovenský hydrometeorologický ústav
Žilinská univerzita v Žiline
Úrad Trnavského samosprávneho kraja
Úrad Žilinského samosprávneho kraja

Hodnotitelia oblasť D

Katarína Andrášiová, Ing. arch., PhD.
Natália Šovkoplias, Mgr.
Martin Maciček, Ing.

Ministerstvo dopravy a výstavby SR
Únia miest Slovenska
Úrad Trenčianskeho samosprávneho kraja

Záverečné rokovanie hodnotiacej komisie sa uskutočnilo za účasti zástupcov jednotlivých samospráv, ktorí mali priestor predstaviť svoje mesto prostredníctvom powerpointovej prezentácie.

VÝSLEDKY SÚŤAŽE

KEŽMAROK – **ENVIROMESTO
2019**

Laureát súťaže

PEZINOK

víťaz v oblasti A. Prechod na zelené a obehové hospodárstvo

BANSKÁ BYSTRICA

víťaz v oblasti B. Ochrana prírody a krajiny, zelená infraštruktúra

ŽILINA

víťaz v oblasti C. Ochrana ovzdušia

NITRA

víťaz v oblasti D. Adaptácia a zmierňovanie dopadov zmeny klímy

Špeciálne ocenenie bolo udelené mestám:

POVAŽSKÁ BYSTRICA, PÚCHOV, SVIT, BRATISLAVA, ČADCA, LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ A KOMÁRNO

Čestné uznanie si odniesli:

KYSUCKÉ NOVÉ MESTO, RAJECKÉ TEPLICE, ZLATÉ MORAVCE

Laureát a ostatní víťazi boli vyhlásení za účasti médií počas medzinárodnej konferencie Životné prostredie miest, ktorú organizovala Slovenská agentúra životného prostredia 1. a 2. októbra 2019 v Žiline. Laureát súťaže a víťazné mestá boli ocenené vecnými a finančnými cenami od sponzorov súťaže ZSE, PSS, EkoFond SPP. Podrobnejšie informácie a prezentácie víťazných miest, ktoré dali súhlas na ich publikáciu, sú prístupné na webovej stránke <https://www.sazp.sk/enviromesto>

Za systematické, inovatívne a kreatívne environmentálne riešenia

Okresné mesto Kežmarok sa nachádza v blízkosti Vysokých Tatier v Popradskej kotline v povodí rieky Poprad. Je historickým centrom regiónu Spiš s vyhlásenou mestskou pamiatkovou rezerváciou. Kežmarok pristúpil k Dohovoru starostov o zmenu klímy do roku 2030. Do aktivít na splnenie cieľov sa aktívne zapájajú odborníci, pracovníci mestského úradu, obyvatelia, občianske združenia.

A. PRECHOD NA ZELENÉ A OBEHOVÉ HOSPODÁRSTVO

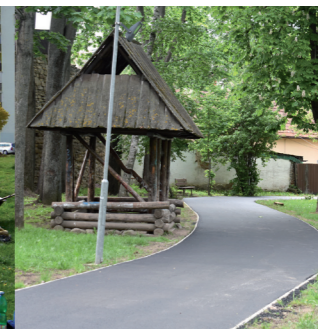
V Kežmarku sa triedi sedem druhov komodit odpadu. Verejnoprospešné služby zhodnocujú drevný orez zo stromov na mulčovací materiál vlastnou mechanizáciou (štiepkovač dreva). Mesto stavia kompostáreň na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu (BRKO).

www.sazp.sk/enviromesto

B. OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY, ZELENÁ INFRAŠTRUKTÚRA

V meste Kežmarok sa realizujú vodozadržné opatrenia zmenu nepriepustných povrchov na priepustné; zriadením trvalkových bezúdržbových záhonov v kruhových objazdoch a okolo cyklochodníkov. Pri revitalizácii sídliska Sever bolo zatiaľ vysadených 329 nových stromov (čerešni, javorov mliečnych, hrabov obyčajných), krov a kvetov. Výsadbové úpravy budú pokračovať

C. OCHRANA OVZDUŠIA

Mikroklímu v centre zlepšuje nová fontána zásobovaná vlastnou studňou a zeleň. Mesto ekologizuje verejnú dopravu – nákupom nízko-emisných autobusov, buduje cyklochodníky okolo historického mesta Kežmarok s prepojením na sídliská.

www.kezmarok.sk/sme-enviromesto-2019.html

D. ADAPTÁCIA A ZMIERŇOVANIE DOPADOV ZMENY KLÍMY

Kežmarok po ničivých povodniach (r. 2010) koncepcne revitalizuje meandre vodných tokov, buduje rybníky a poldre pre zadržovanie zrážkovej vody v krajine. V r.2019 boli vybudované dva poldre z jedenástich plánovaných v Levočských vrchoch v oblasti Kežmarku. Mesto uplatňuje stratégiu Smart Green City v prevádzke verejných budov, osvetlenia, v údržbe historického centra elektromobilmi a v e-Parkomate.

Za komplexný prístup k riešeniu odpadového hospodárstva

Okresné mesto, obkolesené vinohradmi Malokarpatskej vinohradníckej oblasti má víziu byť „Ideálnym mestom: aktívnym mestom s dynamickou samosprávou“. Svoju víziu postupne naplňa vo všetkých oblastiach verejného života. Podporuje komunitný život v meste prostredníctvom podujatí a aktivít v centre.

A. PRECHOD NA ZELENÉ A OBEHOVÉ HOSPODÁRSTVO

Prioritou Pezínka je predchádzanie vzniku odpadu, jeho bezpečné zneškodňovanie a zhodnocovanie vhodným environmentálnym spôsobom. Mesto problematiku invenčne komunikuje obyvateľom výstavou obrazov na MsÚ z recyklovaných materiálov, spoločenskými akciami, brigádami. Vo verejnom obstarávaní mesto Pezínok zaväzuje firmy uplatňovať zelené stratégie.

www.sazp.sk/enviromesto

B. OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY, ZELENÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Mesto koncepčne revitalizuje Zámocký park a mestský park podľa projektov na ich ozdravenie. Zakladá zelené prepojenia z centra do oblastí rekreácie (napr. Slnčné údolie Pezinská baba, Krkavec), rieši náučné chodníky v okolí mesta (napr. Vinohradnícky náučný chodník Stará hora v Pezínku) a dostupnosť zelene každých 20 minút pri pešej chôdzi.

www.pezinok.sk

C. OCHRANA OVZDUŠIA

Mesto uprednostňuje alternatívne formy dopravy, predovšetkým cyklo dopravu s využitím daného územia. Podporuje projekty občanov na rozšírenie verejnej zelene participatívnym rozpočtom. V r. 2019 Pezínok podporil 12 projektov zameraných na revitalizáciu priestorov obytných vnútroblokov, ktoré boli doplnené o zelené plochy s lúčnymi kvetmi, o fontány, stromoradia, obnovené detské ihriská a vonkajšie posilňovne (workout) tienené pergolami.

D. ADAPTÁCIA A ZMIERŇOVANIE DOPADOV ZMENY KLÍMY

Pezínok festivalom EKOTOP-FILM vychováva mladých k zodpovednosti za environment a k starostlivosti o krajinu. Mesto investične prispieva na alternatívnu zelenú dopravu. Pre zamestnancov mestského úradu a mestskú políciu nakúpilo elektromotorky. Vytvára lepšie podmienky pre rekreačné využívanie mestských lesov, podporuje ich ekostabilizačné funkcie.

www.stromypodkontrolou.cz

Za zavádzanie prírode blízkeho hospodárenia v mestských lesoch a za manažment zelene

Krajské mesto Banská Bystrica sa rozprestiera vo Zvolenskej kotline, na sútoku riek Hron a Bystrica. Predstavuje mesto s univerzitným, obchodným, priemyselným, administratívnym zázemím. Výnimočná spolupráca odborníkov a mestskej samosprávy pri obhospodarovaní mestských lesov je aktívnym bonusom pre súčasné i budúce generácie.

A. PRECHOD NA ZELENÉ A OBEHOVÉ HOSPODÁRSTVO

V roku 2019 sa v meste vytriedilo 53,4 % komunálneho odpadu. Zaviedol sa zber textilu a šatstva, drobného elektroodpadu, batérií. Uplatňuje sa nová kvalita odpadového hospodárstva: pravidelné dočistenie a dezinfekcia kontajnerov na BRKO, zber do polopodzemných kontajnerov.

B. OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY, ZELENÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Výsadbu drevín v meste určujú: Dokument starostlivosti o dreviny, Generel zelene mesta. V r. 2018 – 2019 sa vysadilo 377 stromov (hrab obyčajný, javor horský, lipa malolistá). Z celkovej plochy mestských lesov 7 273 ha je 64 % chránených plôch. Uplatňuje sa ochrana chránenej dreviny tis obyčajný. V mestských lesoch odborníci zmapovali pralesné zvyšky prírodného lesa o výmere 327 ha, ktoré sa mesto rozhodlo legislatívne chrániť od ťažby 10 rokov – do roku 2028.

C. OCHRANA OVZDUŠIA

Samospráva znižuje prašnosť ovzdušia budovaním závlah (automatizované systémy, podzemné potrubie, výsuvné dýzy, časovač zavlažovania). Až 90 % obyvateľov deklaruje dostupnosť cieľov mobility do 5 km. Pre vytvorenie kladného environmentálneho efektu mesto buduje komplexnú infraštruktúru: cyklochodníky, požičovňu elektrobicyklov, nabíjacie a servisné stojany, navigáciu, cyklostanoviská. Naplňa tým MOVECIT – Inštitucionálny plán udržateľnej mobility pre Banskú Bystricu.

D. ADAPTÁCIA A ZMIERŇOVANIE DOPADOV ZMENY KLÍMY

Mesto realizovalo projekty z OP KŽP zamerané na zníženie energetickej náročnosti: šesť komplexných projektov materských škôlok s bezbariérovým prístupom, otvorené pre hniezdenie vtákov a so zelenými strechami. Kurz Protipododňové opatrenia, protierózna ochrana lesnej pôdy vzdeláva i o prírode blízkom obhospodarovaní lesnej pôdy, ktoré využíva regeneračnú schopnosť, autoredukciu a tvarovú premenlivosť lesných drevín.

Za systematické, inovatívne a kreatívne environmentálne riešenia

Krajské mesto Žilina sa rozprestiera v údolí stredného Váhu, v Žilinskej kotline na strednom Považí. Z východu zasahuje do oblasti Malá Fatra, zo severozápadu do pohoria Javorníky. Mesto je významným medzinárodným dopravným uzlom a sídlom Žilinskej Univerzity (UNIZA), ktorá sa špecializuje na dopravu, čo sa prejavuje aj v invenčných riešeniach verejnej dopravy.

A. PRECHOD NA ZELENÉ A OBEHOVÉ HOSPODÁRSTVO

Mesto má vytvorenú aplikáciu na zber elektroodpadu pre priamy operatívny zber. Pravidelne organizuje vzdelávacie aktivity pre verejnosť, napr. súťaž na Facebooku Sme ZA čistejšie mesto, čistenie lesoparku Chrasť. Do 7 000 domácností doručilo kompostéry.

B. OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY, ZELENÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Vzhľadom na kvalitu zelene nemôžu byť v zmysle územného plánu žiadne existujúce zelené plochy v meste dotknuté stavebnou činnosťou. Mesto podľa generelu zelene buduje kostru zelenej infraštruktúry: v r. 2019 bola dokončená revitalizácia Parku Závodie na multifunkčný priestor využiteľný pre všetky kategórie obyvateľov; v r. 2018 bol dokončený výsadbou ovocných stromov a krov, doplnený mobiliárom komunitný Sad Dobšinského na sídlisku Vlčince.

C. OCHRANA OVZDUŠIA

Žilina sa usiluje o pragmatickú viacúrovňovú spoluprácu aj so zapojením obyvateľov, ktorá umožnila zakúpenie elektromobilov a služobných bicyklov pre potreby zamestnancov MsÚ pri výkone práce, zavedenie zákazu parkovania nákladných automobilov v obytných zónach, segregáciu vstupu do centrálnej mestskej zóny prostredníctvom vysúvacích stĺpikov, budovanie cyklotrás, zdieľanie verejných bicyklov BikeKIA.

D. ADAPTÁCIA A ZMIERŇOVANIE DOPADOV ZMENY KLÍMY

Mesto pravidelne organizuje na centrálnom Hlinkovom námestí Dni energie a ekológie, kde prezentujú environmentálne firmy ekoinovatívne riešenia a technológie pre vidiek i mesto. Žilina je zapojená do medzinárodnej spolupráce cez projekt SOLEZ, ktorý združuje európske mestá, ponúka inteligentné riešenia na podporu nízkoemisných zón a ďalších politík na znižovanie uhlíkových emisií v mestách EÚ.

Za udržateľný systematický prístup, strategické myslenie a realizovanie grantovej schémy, **Mením Moje Mesto**

Nitra je najstarším písomne doloženým mestom Slovenska (r. 828). Krajské mesto sa rozprestiera na nive rieky Nitra, na hraniciach Podunajskej pahorkatiny a pohoria Tribeč. Je centrom poľnohospodárstva, kultúry, katolíckej cirkvi, univerzitným mestom s medzinárodným výstaviskom. Pre zlepšenie kvality ovzdušia v meste sa Nitra angažuje v medzinárodných projektoch pre udržateľný mestský rozvoj, do ktorých aktívne zapája odbornú i laickú verejnosť.

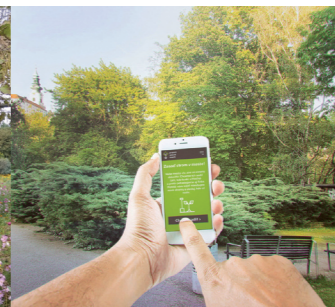
A. PRECHOD NA ZELENÉ A OBEHOVÉ HOSPODÁRSTVO

V snahe redukovat' množstvo odpadu mesto Nitra využíva senzorický systém, ktorý umožňuje znížiť náklady, emisie, optimalizuje logistiku na základe online indikátorov stavu naplnenia veľkoobjemových polo-podzemných kontajnerov.

B. OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY, ZELENÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Komplexná revitalizácia zelenej infraštruktúry v meste rieši obnovu stromovej vegetácie. V rámci projektov sa vysádza niekoľko tisíc stromov a krov, upravuje sa systém biotechniky trávnikov a mení sa prístup ku zrážkovej vode v území. Pripravuje sa regenerácia Mestského lesa Borina, podľa projektu, ktorý určuje druhové zloženie dreví a etapizáciu ich výsadiel.

C. OCHRANA OVZDUŠIA

Mesto rozmiestňuje 10 meteorostaníc do vybraných oblastí ako sú mestské parky, priemyselné zóny, časti mesta s vysokou koncentráciou motorových vozidiel na vopred vytypované stožiare. Okrem čistoty ovzdušia budú stanice posielat' sadu ďalších meteorodat' (teplota, zrážky, ...), ktoré budú prístupné aj laickej verejnosti.

D. ADAPTÁCIA A ZMIERNOVANIE DOPADOV ZMENY KLÍMY

Nitra uplatňuje koordinovaný postup pri rozvoji zelenej infraštruktúry a manažmente zrážkovej vody podľa komplexnej, ucelenej stratégie. Hackathon – workshop pre odbornú i laickú verejnosť prebiehal na tému zobytnenia a upravenia mikroklimy Svätoplukovho námestia v Nitre. Mesto realizuje grantový program Mením Moje Mesto participatívnym rozpočtom (r. 2019 sumou 80 000 €). Zo 67 prihlásených projektov bolo hlasovaním podporených 21.

KEŽMAROK, primátor Ján Ferenčák:

„Teší nás, že sme teraz získali aj hlavnú cenu ENVIROMESTO 2019. Množstvo opatrení, za ktoré sme boli ocenení, sú koncepčné a nie je ich vlastne ani vidno. Budú mať dopad v ďalších rokoch. Nerobíme len opatrenia zo dňa na deň, ale pracujeme aj v širšom rozsahu rokov a vieme, kde mesto chceme posunúť. Táto cena je vlastne ocenenie toho, že vieme čo chceme a vieme kam chceme dospieť. Veľká vďaka pracovníkom mestského úradu, ľuďom, ktorí sa zapájajú do diania mesta, komunitám, lebo je to aj ich práca. A prajem si, aby sme nezaspali na vavrínoch, vyhrnuli si rukávy a išli ďalej.“

ŠPECIÁLNE OCENENIE

za systematický prístup pri komunikácii s verejnosťou a spoluprácu s obyvateľmi

Považská Bystrica aktívne komunikuje environmentálne otázky svojim obyvateľom už desať rokov v spolupráci s Okresným úradom životného prostredia a so SAŽP počas Dňa Zeme v centrálnej pešej zóne prostredníctvom podujatia EKOJARMOK. Žiaci základných a stredných škôl na ňom prezentujú svoje environmentálne projekty, ktoré sú vyhodnotené odbornou porotou a ocenené. Na podujatí sa podieľajú napr. Lesy SR, SEVAK – severoslovenské vodárne a kanalizácie, spoločnosť Megavaste. Projektmi pozitívne vnímanými obyvateľmi sú: osvetovo-informačný EKODEŇ, Eco recykluj Tour, projekt o zodpovednosti žiakov za životné prostredie: Aj naša škola separuje odpad, realizovaný prostredníctvom Participatívneho komunitného rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja.

V rokoch 2018 a 2019 mesto upravilo priestory v centrálnej mestskej zóne, vysadilo stromy, kríky a osadilo mestský mobiliár vrátane vybudovania závlahového systému a zariadenia na vytváranie vodnej hmly počas letných horúčav. Pracuje sa na dobudovaní parku Mládeže v Strojárskej štvrti. Mesto investovalo do ochrany ovzdušia. Výmenou autobusov MHD, ktoré sú veľkostne diferencované podľa vyťaženia liniek, sa znížilo množstvo emisií z oxidov dusíka o 84 %. Tuhých poľetavých častíc o 90 %. Zvyšovanie energetickej efektívnosti mesto dosahuje postupnou rekonštrukciou budov v správe mesta, napr. MsÚ a MŠ na Dukelskej ulici.

ŠPECIÁLNE OCENENIE

za osvetu, environmentálnu výchovu a spoluprácu s občanmi

Moderné, dynamické okresné mesto leží v doline stredného toku Váhu a severnej časti Ilavskej kotliny. Hospodársky profituje najmä z gumárenského priemyslu (Continental, Matador...).

Ozdravenie čistoty ovzdušia Púchov rieši vytváraním dopravné utlmených zón (napr. Moravská ulica a pešia zóna na Moyzesovej ulici). Podľa princípov cirkulárnej ekonomiky prevádzkuje sociálne zariadenie „Veci za úsmev“, kde nadbytočné veci dostávajú druhú šancu a do ktorého si môže ktokoľvek prísť nakúpiť. Platí sa úsmevom.

Púchov intenzívne zlepšuje odpadové hospodárstvo zavedením zberu zhodnotiteľných odpadov na svojom celom území. Mesto vybudovalo tri stojiská na separovaný zber vybavené polopodzemnými kontajnermi.

Okrem filmového festivalu Ekotopfilm s odbornými diskusiami na tému odpadov, mesto Púchov a púchovské Ekocentrum spoločne realizujú aj projekt Ekologicky v odpadovom hospodárstve, ktorý zastrešuje veselé a nápadité výchovno-vzdelávacie aktivity Recy-veci v ukecanom vreci, Odpad alebo poklad, Kúpiť, či nekúpiť, Zničiť či vytvoriť, tvorivé dielne zamerané na spracovanie odpadového materiálu, programy s expertmi na vermikompostovanie a prírodné záhrady.

ŠPECIÁLNE OCENENIE

za obnovenie a starostlivosť o mokraď pri Studničke

Mesto Svit založil Tomáš Baťa v roku 1934 ako sídlo chemického priemyslu. Názov mesta je odvodený od pomenovania podniku – Slovenská viskózová továreň. Mesto sa rozprestiera v predhorí Vysokých Tatier, v blízkosti mesta Poprad, v susedstve historických miest horného Spiša, s dopravným napojením na všetky suchozemské druhy dopravy medzinárodného významu. Vo Svite pôsobia aktívne komunity environmentálne uvedomelo žijúcich ľudí.

Mesto Svit a občianske združenia (OZ) NATURALISTA, ROZPUK a EKOTÓN :

- zrevitalizovali zničenú mokraď pri rekreačnej zóne Studnička vo Svite;
- vybudovali na dvore ZŠ Komenského komunitné kompostovisko;
- projektom: Spojme sily, aby sme mohli rásť, revitalizovali časť školského pozemku (ošetrili sa existujúce dreviny, vysadili ovocné stromy, zriadili vyvýšené záhony zeleniny a kvetov);
- založili komunitnú záhradu Šafrán medzi dvoma obytnými blokmi a rozšírili ju do areálu ZŠ.

Spolupráca pokračuje revitalizáciou Mestského parku pri železničnej stanici. SVIT realizáciou projektov **Revitalizácia verejných priestranstiev v centrálnej zóne mesta Svit**, **Riešenie kvality ovzdušia v Meste Svit prostredníctvom modernej čistiacej techniky miestnych komunikácií**, **Biologicky rozložiteľný odpad** podporených fondami EÚ prioritne rieši ochranu životného prostredia.

ŠPECIÁLNE OCENENIE

za aktivity v oblasti biologicky rozložiteľného odpadu

Územie hlavného mesta SR - Bratislavy sa dynamicky rozvíja ako polyfunkčné centrum medzinárodného významu s napĺňaním funkcií administratívno-správnych, finančno-obchodných, kultúrno-spoločenských, vedeckých, vzdelávacích, reprezentačných.

Hlavné mesto Bratislava posilňuje kvalitu životného prostredia a mestského priestoru. Programom Nakladanie s bioodpadom zo zelene a podpora komunitného kompostovania cieľi na zvyšovanie podielu recyklácie ako súčasť prechodu na obehové hospodárstvo a zníženie záťaže pre životné prostredie a človeka.

Nakladanie s BRKO rieši Bratislava, hlavné mesto koncepčne od roku 2012:

1. Analýzy stavu a nakladania s komunálnym odpadom.
2. Návrh modelu nakladania a financovania s BRKO.
3. Vytvorenie legislatívnych podmienok pre znižovanie množstva odpadu prijatím VZN č. 4/2016 a VZN č. 3/2018.
4. Realizácia postupných krokov: zriadenie 18 komunitných kompostovnísk; zabezpečenie dodávok špeciálne upravených zberných nádob s objemom 120 l a 240 l na bioodpad (12 348 ks) pre rodinné domy; zabezpečovanie zberu bioodpadu a prepravovanie do kompostárne .

Komunitné kompostovisko môžu zriadiť skupiny vlastníkov rodinných domov, obyvatelia bytových domov, vlastníci záhrad v záhradkárskejších oblastiach, školské či predškolské zariadenia a iní. Svojpomocne vyrobený kompost môže byť použitý pri výsadbe, údržbe zelene v okolí domov či v domácnostiach do kvetináčov.

ŠPECIÁLNE OCENENIE

za ochranu vtáctva pri zatepľovaní bytových domov

Mesto Čadca sa nachádza v severozápadnej časti Slovenska pri hraniciach s Českou republikou a Poľskom, prechádza ňou jeden z najvýznamnejších dopravných koridorov severného Slovenska s vysokou frekvenciou dopravy s medzinárodným významom. Mesto sa nachádza na území Chránenej krajiny oblasti Kysuce.

V oblasti životného prostredia Mesto Čadca rieši elimináciu hluku a prašnosti z dopravy projektom Revitalizácia verejnej zelene na sídlisku Kýčera, ktorý bol odbornou pripomienkou zamestnancami Chránenej krajiny oblasti Kysuce, keďže sa mesto nachádza na jej území.

Pre zvýšenie čistoty v Čadci mesto vybudovalo na uliciach Chalupkova, Jašíkova, Mierová, J. Kráľa polopodzemné kontajnery pre zber separovaného odpadu. Pre zvýšenie podielu triedených odpadov zaviedlo zber použitých jedlých tukov a olejov, elektroodpadov.

Protipodňový projekt Úprava a realizácia toku Čadečka začalo mesto realizovať čistením vodného toku Čadečanka dobrovoľníkmi, ako vzdelávaciu zážitkovú aktivitu pre mládež a obyvateľov.

V roku 2018 a prvom polroku 2019 mesto zatepľovalo bytové domy na Mierovej, Okružnej, Chalupkovej ulici a ulici 17. novembra, celkom sedem bytových domov. Do zateplenia budov boli zabudované vyrobené vtáčie úkryty primárne pre dažďovníky obyčajné, ale aj pre iné vtáčiky.

ŠPECIÁLNE OCENENIE

za podporu a spoluprácu pri organizovaní aktivít Zelený Mikuláš

Centrum stredného Liptova - okresné mesto Liptovský Mikuláš leží v Liptovskej kotline, chránené Západnými Tatrami a Chočskými Vrchmi. Samospráva posilňuje zodpovednosť obyvateľov za ochranu prírody a krajiny.

VZN č.1/2018/VZN nariaďuje separovať celkom 25 komodít, spôsob využívania mestskej kompostárne a dvoch zberných dvorov.

Originálna konferencia Separáčik, ktorej predsedajú žiaci základných škôl pod záštitou mesta, býva doplnená exkurziou po zberných dvoroch v rámci envirovzdelávania mládeže.

Akciu Upracme si mesto a Háj odštartovalo 406 dobrovoľníkov revitalizáciu kultúrno-prírodnej oddychovej zóny Háj Nicovô, kde vyrástli aj dve kyslíkové trasy slovenských olympionikov, Liptákov Petry Vlhovej a Michala Martikána.

V spolupráci mesta Liptovský Mikuláš a OZ TATRY vznikol projekt koncepcnej výsadby drevín a humanizácie verejných priestorov Zelený Mikuláš. Realizuje sa vďaka podpore 15 000 eur z participatívneho rozpočtu mesta. S víziou Podbrezinského Centrálného parku sa do výsadby 170 ks vzrastlých drevín zapojili aktivisti OZ TATRY a OZ LIPA, dobrovoľníci aj žiaci ZŠ J. Kráľa Podbreziny.

Kvalitu ovzdušia LM samospráva podporuje systémovým rozvojom tepelných a dopravných sústav – napr. zriadením Zelenéj vlny. Projektom Mikulášske cyklotrasy počas prvej etapy v meste pribudlo 2,2 km cyklochodníkov a cyklokoridorov, pri železničnej stanici boli vybudované uzamykateľné cykloboxy.

ŠPECIÁLNE OCENENIE

za komplexnú environmentálno-propagačnú aktivitu Kampaň 480

Komárno sa nachádza na juhozápadnom Slovensku, na sútoku Dunaja a Váhu. Obhospodaruje územie s úrodnými pôdami a termálnymi prameňmi. Súčasťou mesta je hraničný priechod s Maďarskom. Víziou súčasného Komárna je významné, atraktívne, bezpečné, ekonomické, spoločenské a moderne komunikujúce centrum regiónu poskytujúce vysokú kvalitu života obyvateľov v ekologicky zdravom a príťažlivom prostredí.

Komárno intenzívne zlepšuje stav odpadového hospodárstva. V spolupráci mesta, spoločnosti KompAkt, CleanCity s. r. o. a 22MEDIA bola spustená komplexná originálna kampaň s názvom 480 (jedna osoba v Európskej únii vyprodukuje 480 kg odpadu za rok). Internetová stránka kampane sústreďuje všetky relevantné informácie týkajúce sa odpadového hospodárstva v Komárne a jeho bezprostrednom okolí.

„Najlepší odpad je ten, ktorý ani nevznikol“, je motto programu 5R: <https://www.480.sk/co-znamenaju-5r/>

Podujatia na posilnenie ekologického myslenia obyvateľov: Mikrofest 480, online kvíz, Komáľom detský festival, Kolárovskej jarmok, Remešnicke trhy, kde sa prioritne zábavnou zážitkovou formou podporuje posilnenie ekologického myslenia obyvateľov.

ČESTNÉ UZNANIE

za aktívny prístup pri riešení environmentálnych problémov mesta bolo udelené mestám:

RAJECKÉ TEPLICE

Kúpeľné mesto prírodných termálnych liečivých prameňov pre liečbu pohybovej a nervovej sústavy leží v malebnom údolí Rajčianskej doliny. V environmentálnej oblasti sa sústreďuje na dobudovanie verejnej kanalizácie. Zabezpečuje podmienky pre zníženie množstva skládkovaných komunálnych odpadov a pre zhodnocovanie BRKO. Pravidelne organizuje čistenie vodných tokov a verejných priestranstiev dobrovoľníkmi a zakúpenou mechanizáciou.

KYSUCKÉ NOVÉ MESTO

Okresné mesto má vypracovanú Nízkouhlíkovú stratégiu pre proces sledovania a vyhodnocovania energetických dát pre manažovanie zníženia potrieb energie. Na zhodnocovanie BRKO spúšťa do prevádzky kompostáreň v katastrálnom území Dolný Hričov. Zvyšuje separáciu odpadu, zlepšuje kvalitu životného prostredia budovaním plôch verejnej zelene a zvyšovaním energetickej výkonnosti systémov vykurovania.

Mesto je úspešné pri projektoch EÚ zameraných na odpadové hospodárstvo: v roku 2019 vytriedilo takmer 55 % komunálneho odpadu, prevádzkuje 2042 ks kompostérov na bioodpad. Realizuje projekt Vodozadržné opatrenia v meste Zlaté Moravce. Zachytené dažďové vody využíva na polievanie verejných priestorov a futbalového ihriska, zvyšuje množstvo vody v krajine podporou prvkov prirodzenej akumulácie vody. Mesto revitalizuje chránený areál parku pri kaštieli Migazziovcov, ktorý prispieva k zlepšeniu mikroklimy.

ZLATÉ MORAVCE

VÍTAZI SÚŤAŽNÝCH OBLASTÍ:

Nitra

A) OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY,
ZELENÁ INFRAŠTRUKTÚRA

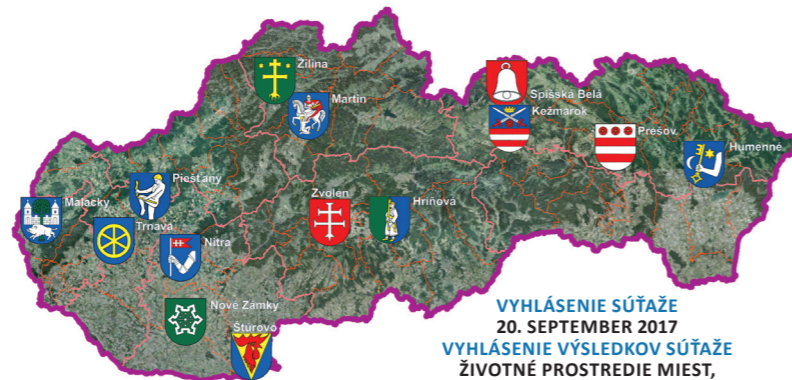
MALACKY

B) MESTSKÁ MOBILITA

ZVOLEN

C) ADAPTÁCIA NA ZMENU KLÍMY

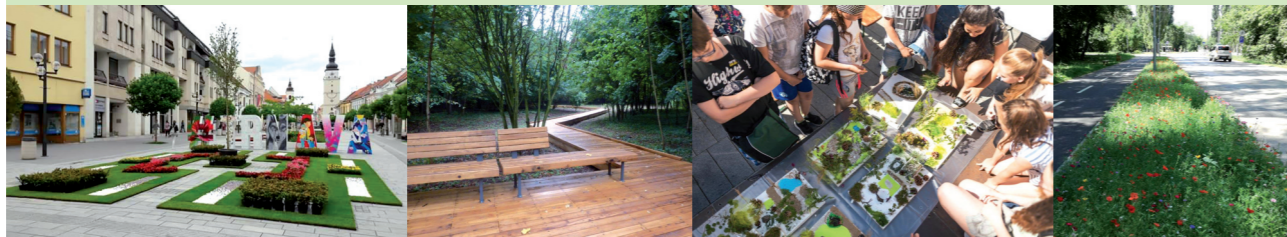
Mapka miest Slovenska zapojených do súťaže v roku 2017

VYHLÁSENIE SÚŤAŽE
20. SEPTEMBER 2017
VYHLÁSENIE VÝSLEDKOV SÚŤAŽE
ŽIVOTNÉ PROSTREDIE MIEST,
konferencia Žilina, 28. november 2017

LAUREÁT SÚŤAŽE ENVIROMESTO 2017 TRNAVA

Laureátom sa stala vďaka komplexnosti v riešení kvality mestského životného prostredia, zodpovednému prístupu k svojim obyvateľom a dôslednému uplatňovaniu environmentálnej politiky v ochrane, plánovaní a manažmente krajiny.

Vítaz v oblasti **Ochrana prírody a krajiny, zelená infraštruktúra**

NITRA dlhodobu koncepčne a komplexne rieši verejnú zeleň v priestoroch mesta a revitalizáciu degradovaných plôch, oživenie prirodzených vodných plôch v aktívnej spolupráci s obyvateľmi mesta, s univerzitami a so záujmovými združeniami.

V oblasti **Mestská mobilita** presvedčilo mesto

MALACKY aktívnym prístupom k riešeniu problematiky mobility v meste so zapojením obyvateľov a partnerov, rozvojom a podporou cyklickej dopravy, strategickými riešeniami a najmä zavedením mestskej hromadnej dopravy.

V oblasti **Adaptácia na zmenu klímy** zvíťazilo mesto

ZVOLEN za proaktívny prístup prostredníctvom budovania prvkov zelenej a modrej infraštruktúry v mestskom životnom prostredí.

PARTNERI SÚŤAŽE

Ministerstvo dopravy a výstavby SR
Únia miest Slovenska
Združenie miest a obcí Slovenska

Banskobystrický samosprávny kraj
Bratislavský samosprávny kraj
Košický samosprávny kraj
Nitriansky samosprávny kraj
Prešovský samosprávny kraj
Trenčiansky samosprávny kraj
Trnavský samosprávny kraj
Žilinský samosprávny kraj

Technická univerzita vo Zvolene,
Žilinská univerzita v Žiline
Inštitút cirkulárnej ekonomiky

SPONZORI CIEN PRE VÍŤAZOV SÚŤAŽE

ZSE – Západoslovenská energetika, ZSE DRIVE – elektrizujúca cesta

– darovala hlavnú cenu pre laureáta (Kežmarok) – elektrickú nabíjajúcu stanicu pre elektroautomobily
www.zse.sk/sk/Uvod

PSS – Prvá stavebná sporiteľňa – podporila víťazné mesto v oblasti A. Prechod na zelené a obehové hospodárstvo

– podporila víťazné mesto v oblasti C. Ochrana ovzdušia
<https://www.pss.sk/>

EkoFond, neinvestičný fond SPP – podporil víťazné mesto v oblasti A. Prechod na zelené a obehové hospodárstvo

– podporil víťazné mesto v oblasti C. Ochrana ovzdušia
<http://www.ekofond.sk/zakladne-informacie>

An aerial photograph of a town nestled in a valley, surrounded by rolling hills and mountains. The town features a mix of residential buildings and larger institutional structures. The landscape is a combination of green fields, dense forests, and rocky terrain. The sky is clear and blue, suggesting a bright day.

Slovenská agentúra životného prostredia

Zostavili: Oľga Slobodníková, Marta Slámková, Zdenka Brzá, Iveta Kureková
Grafická úprava: Martina Ridzoňová

www.sazp.sk